

Notat

Elhubs kommentarer til innspill til gebyrmodell

23.09.2022

Elhub sendte i juni 2022 ut forslag til gebyrmodell for perioden 2023 – 2025.

Elhub har mottatt høringsinnspill fra følgende selskaper:

- Distriktsenergi
- Tibber AS
- Lede AS
- Lnett AS
- Elvia AS
- Agder Energi Nett AS, som har meddelt at de stiller seg bak Elvia AS sitt innspill
- Tensio AS
- Statkraft AS
- Istad Kraft AS
- Veni AS

Alle høringsinnspillene er publisert på <https://elhub.no/aktorer-og-markedsstruktur/brukeravtale-og-gebyrmodell/gebyrmodell-for-elhub/>

Flere av innspillene omhandler de ulike gebyrelementene og inneholder gode innspill og argumenter for å redusere, øke eller fjerne disse. Elhub har lest og vurdert alle innspill, men vil etter en helhetsvurdering ikke gjøre endringer i vårt opprinnelige forslag.

Elhubs begrunnelse for de ulike gebyrelementene er gitt i Elhubs opprinnelige forslag og gjengis ikke i dette notatet. På bakgrunn av innspillene finner vi det likevel hensiktsmessig at vi utdyper begrunnelsen for vårt forslag på enkelte områder. I tillegg vil vi dette notatet adressere enkelte andre innspill.

Enkelte nettselskaper uttrykker bekymring for nivået på Elhubs kostnadsunderlag. Det henvises blant annet til opprinnelige kostnadsoverslag som lå til grunn ved etablering av Elhub, som var vesentlig lavere.

De opprinnelige kostnadsanslagene for Elhub inkluderte ikke kostnader til videreutvikling av funksjonalitet eller implementering av nye regulatoriske krav som for eksempel innføring av 15 minutters oppløsning i balanseavregningen. Samtidig har Elhub høyere driftskostnader enn det som var forventet ved inngang til foregående gebyrperiode. Noe av årsaken til dette er at krav til sikkerhet har økt.

Elhub har ambisjon om å levere tjenester mest mulig kostnadseffektivt. Etter vår mening har vi en kompetent og kostnadseffektiv organisasjon. Samtidig har vi en kompleks og omfattende teknisk kjerneplattform som er kostnadskrevende å endre og vedlikeholde. Vi jobber målrettet for å ta ned kostnader knyttet til teknisk drift av løsningen og med endringer på arkitekturen som skal effektivisere utvikling. Dette er en del av vår moderniseringsplan, der første steg er å løfte løsningen til sky slik at vi frigjør oss fra fysisk infrastruktur og kan begynne å ta i bruk fleksibilitet i sky. Vi er også kommet langt på å bygge opp egen kompetanse slik at vi blir mindre avhengig av konsulenter og leverandører. Vi ser også etter muligheter for å erstatte lisensiert programvare

med "open source"-alternativer der det er mulig. Det er i kommende periode planlagt betydelige investeringer i plattformen for å gjøre den mer fleksibel og kostnadseffektiv.

Vi understreker samtidig at det hersker usikkerhet rundt fremtidige kostnader, og det er blant annet grunn til å tro at inflasjonen kan bli høyere enn det vi har lagt til grunn i kostnadsunderlaget. Generelt fører prisøkning og inflasjon til at det er utfordrende å få ned driftskostnadene for Elhub totalt sett. Elhub mener det er klokt at vi forbereder oss på at det generelle kostnadsnivået for drift og videreutvikling av komplekse IT løsninger fremover vil stige. Dette som følge av den generelle prisøkningen i samfunnet, stor etterspørsel etter kompetanse og stadig høyere krav til sikkerhet i en urolig tid. At Elhub jobber målrettet mot effektivisering og kostnadsbesparende investeringer betyr ikke nødvendigvis at de totale kostnadene vil gå ned.

Lede AS oppfordrer til at Elhub gjør en vurdering på om avkastningsmålet for kommende gebyrperiode kan settes lavere enn gulvnivået for avkastning for å redusere nivået på Elhub-gebyrer.

RME har i notatet "Økonomisk regulering av Elhub", datert 10.02.2021, skrevet "Noen forhold kan tale for at Elhub-renten bør være høyere enn NVE-renten og andre forhold kan trekke i motsatt retning, men vi har kommet frem til at det er hensiktsmessig å bruke samme rente som for nettselskapene. Elhub-renten settes derfor lik NVE-renten."

Elhub AS vil fortsette å følge reguleringen på dette og støtter RMEs vurdering rundt fastsettelse av Elhub-renten som ligger i notatet.

Lede AS oppfordrer Elhub til å ta med vurderingen av hvorfor man har landet på 5 år som avskrivningstid for nye investeringer.

IT utstyr og programvare må kontinuerlig fornyes. Noen programvareinvesteringer vil ha lengre levetid enn 5 år men noen kan også ha kortere levetid. Å sette en lengre avskrivningstid enn 5 år vil øke risiko for ekstraordinære nedskrivninger som følge av at programvare er utdatert. For alle anskaffelser etter at den opprinnelige Elhuben ble aktivert, benyttes 5 års avskrivningstid. Dette gjøres for å unngå behov for store regnskapsmessige nedskrivninger på anlegget etter hvert som det løpende fornyes. Praksis er i tråd med regnskapsføring i Statnett og er godkjent av våre revisorer.

Elvia AS skriver at det er viktig at kostnader Elhub har ved å tilgjengeliggjøre data henføres de som etterspør disse. Både for å få en mest mulig riktig fordeling av Elhub-kostnadene, men også for at de aktørene som etterspør tjenestene blir stilt overfor en kost/nyttevurdering som bør bidra til å legge etterspørselen på et riktig nivå.

Det er klare myndighetsføringer på at offentlige data skal tilgjengeliggjøres til gode for samfunnet. I Regjeringens digitaliseringsstrategi¹ er det et hovedmål at offentlig sektor utnytter potensialet i deling og bruk av data til å lage brukervennlige tjenester, og for å bidra til verdiskaping for næringslivet. Stortingsmeldingen "Data som ressurs — Datadrevet økonomi og innovasjon"² sier blant annet at "Bedre utnyttelse av data er viktig om Norge skal lykkes i overgangen til et mer bærekraftig samfunn og en grønnere økonomi. Regjeringens ambisjon er å få til økt deling av data innad i næringslivet og mellom offentlig og privat sektor." I rapporten "Utredning av dataøkonomien i offentlig sektor"³ fra juni 2022 identifiseres sentrale utfordringer

¹ [Én digital offentlig sektor - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

² [Meld. St. 22 \(2020–2021\) - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

³ [Rapport-Utredning-av-dataøkonomien-i-offentlig-sektor-AK \(regjeringen.no\)](https://www.regjeringen.no)

og muligheter knyttet til offentlig sektors rolle og oppgaver. Rapporten peker på at mulighetsrommet for finansieringsmodeller avgrenses av EU-regelverket, som sier at offentlige data i hovedregelen skal være gratis, selv om det finnes noen få unntak. Rapportens anbefalinger for finansiering og betalingsmodeller er:

- Data bør som hovedregel tilbys gratis
- Tillat variasjon i marginalkostnadsprising
- Bruk medfinansieringsordningen til å finansiere investeringer for økt datadeling
- Gjør helhetlige vurderinger før man eventuelt utnytter unntakene fra gratis- og marginalkostnadsprinsippet i åpne data-direktivet
- Utred nærmere i hvilke tilfeller betaling for tilleggstjenester knyttet til dataene kan være en hensiktsmessig kilde til finansiering

Elhubs overordnede strategi for finansiering av datadeling er at data i Elhub som har en allmenn nytte deles gratis, mens vi vil kunne søke kostnadsdekning for å levere spesifikke datasett som kun etterspørres av enkeltaktører.

Elhub vil også tilstrebe å hente inn finansiering fra alternative finansieringskilder der det er mulig.

Lede AS utfordrer Elhub til å bedre dokumentere hvilke aktiviteter som er inkludert i de 17 mnok som skal dekkes av fastgebyret pr aktør, samt å vurdere som et mer korrekt kostnadsnivå vil ligge i området 19-22 mnok.

Elhubs anslag for kostnadene for å håndtere aktører, inkludert registrering og vedlikehold av selskapsinformasjon, basis support, fakturering og betalingsoppfølging, basis testtjenester og lignende består av følgende:

- 80% av bemanningskostnader i Elhubs markedsstøtte, eksklusiv operasjonell oppfølging av beregninger: 10,4 MNOK
- Forvaltning og drift av aktørtestmiljøer og testverktøy: 6 MNOK
- Supportsystemer og ekstern drift av elhub.no: 0,5 MNOK
- Sum: 16,9 MNOK

Subnett-aktørne Istad kraft AS og Veni AS har også gitt innspill til gebyrmodellen.

Dette er aktører som benytter subnett-tjenesten. Dette er en tjeneste som ikke er forskriftsfestet og som tilbys som en tilleggstjeneste. Tjenesten vil derfor prises uavhengig av den regulerte gebyrmodellen. Elhub vil gjøre en revidering av prisingen av tjenesten i løpet av høsten 2022. Elhub vil søke å prise tjenesten i henhold til markedspris, men ikke lavere enn Elhubs totale kostnader ved å tilby tjenesten. En eventuell netto fortjeneste vil komme Elhubs brukere til gode i form av redusert kostnadsunderlag for gebyrinntektene.